

Beroepsgelateerde risico's op mazelen voor gezondheidszorgmedewerkers

Mazelen in Europa

Er zijn momenteel veel mazelenmeldingen in Europa (<https://ecdc.europa.eu/en/publications-data/monthly-measles-and-rubella-monitoring-report-february-2019>). De WHO meldt over 2018 een totaal van 82.586 mazelengevallen in 47 van de 53 landen van de Europese WHO regio; het hoogste aantal in de afgelopen 10 jaar. Hieruit volgt een gerede kans op import van deze infectieziekte.

De mazelenpatiënten worden vervolgens gezien binnen de Nederlandse gezondheidszorg waar zij de ziekte verder kunnen verspreiden.

In Nederland zijn vorig jaar 24 meldingen van mazelen geweest, waarvan 3 gezondheidszorgmedewerkers (1 gevaccineerd en 2 ongevaccineerd).

Tijdens de mazelenepidemie in 2014 werden bij het RIVM 19 gezondheidszorgmedewerkers gemeld die tijdens hun werk mazelen hadden opgelopen.

Beroepsgelateerde besmettingen

Vorig jaar werd door een GGD melding gemaakt van mazelen bij een doktersassistente die contact had met een mazelenpatiëntje in de huisartspraktijk. Deze werknemer (geboren in 1970) bleek niet (BMR) gevaccineerd. Een tweede casus betrof een (volledig gevaccineerde) stagiair verpleegkundige op een afdeling met een werkgerelateerde infectie, welke mild verliep.

Zij had contact met een 9 maanden oude baby die later bleek mazelen te hebben.

De derde casus betrof een 50-jarige ongevaccineerde medewerker van de acute opname-afdeling in een ziekenhuis. De infectie is vermoedelijk opgelopen na contact met een patiënt met mazelen die de polikliniek van het ziekenhuis had bezocht.

Deze werknemers liepen een werkgerelateerde infectieziekte op en kunnen vervolgens anderen in hun omgeving (op het werk of privé) besmetten. Dit brengt extra risico's met zich mee wanneer dit medisch kwetsbaren betreft (zoals jonge -nog niet gevaccineerde- baby's, zwangeren of immuungecompromitteerden).

Zowel de eerste als de derde medewerker vielen in de groep "ongevaccineerde personen, geboren vanaf 1965, die geen mazelen hebben doorgemaakt". Zij zouden volgens het advies 'Bescherming tegen mazelen in de gezondheidszorg' door de werkgever - vanwege het beroepsgebonden risico- twee BMR-vaccinaties aangeboden hebben moeten krijgen (met een interval van ten minste 1 maand). (www.rivm.nl/mazelen/bescherming-tegen-mazelen-in-de-gezondheidszorg).

Deze casus laten zien dat voorlichting aan en bescherming van gezondheidszorgmedewerkers aandacht verdient en actief geagendeerd moet worden; de verantwoordelijkheid hiervoor ligt primair bij de werkgever. Niet alleen gezondheidszorgmedewerkers werkend in Nederlandse zorginstellingen kunnen beroepsmatig met mazelen in contact komen, maar bijvoorbeeld ook werknemers wanneer zij uitgezonden worden naar gebieden waar mazelen endemisch is.

Preventie

Het beroepsgebonden risico van werknemers in de zorg op het oplopen van infectieziekten krijgt in de praktijk vaak onvoldoende aandacht. Naast risico's voor de medewerker zelf zijn er mogelijk ook risico's in de thuis-/gezinssituatie en er kunnen consequenties zijn ten aanzien van patiëntveiligheid en (met name bij uitbraken) de bedrijfscontinuïteit. Vanwege de grote besmettelijkheid van mazelen en de mogelijke atypische presentatie van de indexpatiënt kunnen er - voordat de diagnose gesteld is - relatief grote aantallen medewerkers besmet worden. Het is dan de taak van de afdeling Ziekenhuishygiëne om door middel van contactonderzoek alle medewerkers (en patiënten) in kaart te brengen bij wie er sprake was van een onbeschermd contact met de besmettelijke (index)patiënt.

Indien deze medewerkers niet of onvolledig gevaccineerd zijn, dienen zij gedurende de incubatietijd (gemiddeld 10 dagen) geweerd te worden van de werkvloer.

In dit kader verdient de groep werknemers geboren van 1965 t/m 1977 extra aandacht: dit zijn personen die nooit of slechts eenmaal via het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) gevaccineerd zijn en niet allemaal een natuurlijke mazeleninfectie hebben doorgemaakt. De bijlage 'Bescherming tegen mazelen in de gezondheidszorg' bij de LCI-richtlijn Mazelen geeft adviezen voor vaccinatie van gezondheidszorgmedewerkers binnen en buiten het ziekenhuis. In dit advies worden ook maatregelen genoemd die genomen kunnen worden na (onverwachte en onbeschermd) blootstelling van matig of niet beschermd medewerkers aan een mazelenpatiënt of het mazelenvirus.

Instellingsbeleid

Wanneer uit de RI&E blijkt dat bepaalde groepen werknemers bij hun werkzaamheden mazelen kunnen oplopen dient de werkgever, naast duidelijke voorlichting, screening en vaccinatie onderdeel te laten zijn van de indiensttredingprocedure. Op het moment van indiensttreding kan er naast mazelen, breder gekeken worden naar de bescherming/vaccinatiestatus (conform het Rijksvaccinatieprogramma). Indien uit deze inventarisatie blijkt dat de nieuwe werknemer niet, of onvolledig, beschermd is, kan aanvullende vaccinatie (met goede uitleg) worden aangeboden.

In het kader van het creëren van draagvlak kunnen medische instellingen overwegen in hun vacatures de tekst op te nemen "deze medische instelling hanteert een proactief vaccinatiebeleid".

Ook ten aanzien van al in dienst zijnde werknemers wordt werkgevers geadviseerd beleid ('inhaalacties') te ontwikkelen. Dit geldt in het bijzonder voor medewerkers die werkzaam zijn op zg. medische risicoafdelingen, zoals de SEH, hematologie, kinder- en neonatologieafdelingen, verloskunde/kraamzorg, transplantatie en oncologie.

De verantwoordelijkheid voor voorlichting, bescherming en vaccinatie van werknemers ligt bij de werkgever/de directie van de instelling/organisatie en zal in de praktijk gedelegeerd worden. De arbodienst kan de werkgever bijstaan in het opstellen van beleid en uitvoering van deze taken.

Meer informatie over mazelen en mazelenvaccinatie (BMR) is te vinden op www.rivm/mazelen. Hier is ook achtergrondinformatie voor medische professionals opgenomen.